

Onderwerp:	IVF-ICSI behandeling
Samenvatting:	In dit geschil speelt de vraag of een IVF/ICSI behandeling in verband met de leeftijd van de man (62 jaar) afgewezen kan worden. Op grond van de huidige stand van wetenschap blijken de kansen op succes wel af te nemen met de leeftijd van de man, maar niet in die mate dat daardoor de aanspraak op IVF zou kunnen vervallen.
Soort uitspraak:	AaZ = adviesaanvraag Zvw
Zorgvorm:	Geneeskundige zorg
Datum:	25 augustus 2009
Uitgebracht aan:	SKGZ

Onderstaand de volledige uitspraak.

Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van medisch-specialistische zorg.

Vooraf merkt het College het volgende op. Voor zover verzoekster zich beroept op de door haar afgesloten *aanvullende verzekering*, is de adviesprocedure als bedoeld in artikel 114 van de Zorgverzekeringswet niet van toepassing.

Situatie verzoekster

Verzoekster heeft behandelingen IVF-ICSI ondergaan in België, omdat de behandelend gynaecoloog bij haar 62-jarige echtgenoot afnemende zaadkwaliteit en daarmee afnemende vruchtbaarheid had vastgesteld. Verweerder weigert deze kosten te vergoeden, aangezien op grond van de NVOG richtlijn voor mannen een bovengrens van 55 jaar wordt gehanteerd.

Toepasselijke wet- en regelgeving

Voor de beantwoording van dit geschil zijn de navolgende bepalingen uit de tussen partijen afgesloten zorgverzekering van toepassing.

- Artikel 18.1 van de zorgverzekering omschrijft de IVF behandeling. Een ICSI behandeling wordt hier volgens ditzelfde artikel aan gelijkgesteld;
- Artikel 10.1 van de zorgverzekering bepaalt dat geen aanspraak bestaat op zorg of vergoeding van kosten daarvan indien de verzekerde hier naar inhoud en omvang redelijkerwijs niet op is aangewezen;
- Artikel 10.2 van de zorgverzekering bepaalt, voor zover hier van belang, dat geen aanspraak bestaat op zorg of vergoeding van kosten daarvan als de inhoud en omvang van de zorg niet voldoen aan de stand van de wetenschap en praktijk(...);
- Artikel 9.1 van de zorgverzekering omschrijft dat een verzekerde aanspraak heeft op (vergoeding van) zorg in het buitenland volgens het bepaalde in artikel 12.4 van de zorgverzekering;
- Artikel 12.1 bepaalt dat een verzekerde aanspraak heeft op zorg in natura;
- Artikel 1.24 bepaalt, voor zover hier van belang, dat een verzekerde die gebruik maakt van een zorgaanbieder waarmee verweerder geen overeenkomst heeft gesloten, recht heeft op vergoeding van kosten van zorg tot en hoogste 80% van de gemiddelde tarieven danwel het WMG-tarief.

De bepalingen komen overeen met hetgeen hierover bij en krachtens de Zorgverzekeringswet is bepaald.

Medische beoordeling

Na kennisneming van het geschil heeft het College dit dossier voor een medische beoordeling voorgelegd aan zijn medisch adviseur. Deze heeft de stukken bestudeerd. De medisch adviseur merkt het volgende op.

Indicatie en doelmatigheid

Verzoekster (32 jaar) is behandeld aan poliepen in de baarmoeder om haar kansen op een zwangerschap te optimaliseren. Bij de indicatiestelling voor IVF gaan de aanvragers er dus terecht van uit, dat zij vruchtbaar is. Daarentegen bleek het voor haar echtgenoot vrijwel uitgesloten om op natuurlijke wijze verzoekster zwanger te maken. De spermakwaliteit van de echtgenoot bleek na analyse onvoldoende te zijn om daar zonder gebruik van IVF via de ICSI-techniek een zwangerschap mee tot stand te brengen. Met IVF/ICSI is er wel kans op een zwangerschap en in zoverre is een indicatie voor deze behandeling aanwezig. De vraag die beantwoord moet worden is of verzoekster naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen op deze behandeling, gelet op de leeftijd van de echtgenoot van verzoekster.

Achtergrondrapportage

De medisch adviseur heeft een literatuuronderzoek gedaan naar de vraag of boven een bepaalde leeftijd van de man IVF niet effectief meer is, of tot niet aanvaardbaar slechte uitkomsten leidt. Indien dit het geval zou zijn, is verzoekster naar inhoud en omvang redelijkerwijs niet op deze behandeling aangewezen.

Voor wat betreft de inhoud en uitkomst van het literatuuronderzoek verwijst het College naar de bijgevoegde achtergrondrapportage¹. De conclusie van het onderzoek luidt dat de kans op succes van IVF mogelijk afneemt met het stijgen van de leeftijd van de man, maar niet in die mate dat boven een bepaalde leeftijd de kans op succes te gering wordt. Mogelijk is er een geringe toename van chromosoomafwijkingen of genetische stoornissen, maar niet in die mate dat IVF onverantwoord is. Al met al is in de internationale literatuur geen onderbouwing te vinden voor een paternale leeftijdsgrens voor IVF/ICSI.

Argumenten verweerder

Verweerder heeft een aantal argumenten aangevoerd om vergoeding van ondergane behandeling af te wijzen. Volledigheidshalve gaat het College hieronder op deze argumenten in.

NVOG-richtlijn

Verweerder beroept zich op de richtlijn van de NVOG waarin staat dat een IVF-behandeling bij een man ouder dan 55 jaar, ondoelmatig is. De NVOG-richtlijn dateert van september 1998 en is niet meer actueel volgens de beroepsgroep. Onder andere op het punt van leeftijdsgrenzen bij IVF is deze niet meer maatgevend voor de beroepsgroep. Zie hiervoor ook de bijgevoegde achtergrondrapportage.

Overigens kan een richtlijn alleen maatgevend zijn voor de grenzen van de aanspraken uit de Zorgverzekeringswet voor zover de richtlijn de actuele stand van wetenschap en praktijk reflecteert.

Leeftijd en kwaliteit sperma

Voor zover verweerder van mening is dat de gevraagde behandeling niet doelmatig is vanwege de leeftijd van de echtgenoot van verzoekster, verwijst het College naar de bijgevoegde achtergrondrapportage. Deze gaat in op de vraag in hoeverre de kansen op succesvolle IVF afnemen met de leeftijd van de man. De conclusie hiervan luidt, dat volgens de huidige stand van wetenschap de kansen op succes wel afnemen met de leeftijd, maar niet in die mate dat daardoor de aanspraak op IVF zou kunnen vervallen. Tevens neemt ook de kans op aangeboren afwijkingen iets toe, maar wederom niet in die mate dat daaruit bezwaren tegen IVF voortvloeien.

---

¹ Is opvraagbaar bij CVZ

Maatschappelijke of psychosociale bezwaren

De vertegenwoordiger van verzoekster suggereert dat verweerder ethische bezwaren zou hebben tegen IVF, gezien de leeftijd van de echtgenoot van verzoekster (62 jaar). Beperking van de aanspraken van deze aard zijn niet opgenomen in de Zorgverzekeringswet en aanverwante regelgeving. Volgens de huidige opvattingen binnen de beroepsgroep zijn er geen argumenten of gegevens bekend om op deze gronden leeftijdsgrenzen te stellen. Het is bovendien een aspect van niet medische aard en blijft daarom in dit advies buiten beschouwing.

Ziekte of geen ziekte?

Of het uitgangspunt dat mannelijke onvruchtbaarheid boven een zekere leeftijd niet als ziekte beschouwd kan worden en daar beneden wel, kan in dit advies buiten beschouwing blijven. Wat daar ook van zij, dit kan niet leiden tot beperking van de aanspraak op IVF. Immers, uit artikel 14 van de Zorgverzekeringswet blijkt dat de behoefte op een zeker vorm van zorg bepalend is, zonder onderscheid te maken of die behoefte ontstaat door ziekte of door voortschrijdende leeftijd. Zie hiertoe ook de toelichting bij dit artikel: "Het categorisch weigeren van bepaalde zorg op grond van algemene verzekerdenkenmerken (bijvoorbeeld leeftijd) of uit financiële overwegingen is derhalve niet toegestaan."

Juridische beoordeling

Het College heeft kennisgenomen van de stukken. Op basis van het advies van de medisch adviseur en de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering, is het College van mening dat verzoekster in aanmerking komt voor (vergoeding van) een IVF/ICSI behandeling, omdat een paternale leeftijdsgrens niet wetenschappelijk kan worden onderbouwd.

Hoogte vergoeding

Verzoekster heeft een natura zorgverzekering afgesloten met verweerder. Dit houdt in dat zorg in principe moet worden betrokken van gecontracteerde zorgaanbieders. Indien een verzekerde de zorg betreft van een niet-gecontracteerde aanbieder, is artikel 12.4 van de zorgverzekering van toepassing. Het ziekenhuis in België (Genk) is een niet-gecontracteerde zorgaanbieder. Gelet op artikel 12.4 van de zorgverzekering komt verzoekster niet in aanmerking voor volledige vergoeding van de ondergane behandeling.

Advies van het College

Gelet op het advies van de medisch adviseur en de medische achtergrondrapportage is het College van mening dat verzoekster een indicatie heeft voor een IVF/ICSI behandeling en hier naar inhoud en omvang redelijkerwijs op is aangewezen. Zij kan aanspraak maken op vergoeding van de kosten bij een niet-gecontracteerde zorgaanbieder met inachtneming van het bepaalde in artikel 12.4 van de zorgverzekering.